

Pradžia > ... > Nagrinėjimas Teisme > Vaizdo Konferencijos > Įrodymų Rinkimas Rengiant Vaizdo Konferencijas
> Estonia

Įrodymų rinkimas rengiant vaizdo konferencijas

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Estija

1 Ar įrodymus galima rinkti rengiant vaizdo konferencijas – dalyvaujant prašančiosios valstybės narės teismui arba tos valstybės narės teismui rinkti juos tiesiogiai? Jei taip, kokios atitinkamos nacionalinės procedūros ar kokie įstatymai šiuo atveju taikytini?

Taip, įrodymus galima rinkti vaizdo konferencijos priemonėmis. Tarybos reglamento (ES) 2020/1783 dėl valstybių narių teismų bendradarbiavimo renkant įrodymus civilinėse ar komercinėse bylose (nauja redakcija) 20 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad prašantysis teismas renka įrodymus naudodamasis vaizdo konferencija arba kita ryšių technologija, jei tokia technologija yra prieinama teismui ir teismas mano, kad tokios technologijos naudojimas yra tinkamas atsižvelgiant į konkrečias bylos aplinkybes. Estijos teismai aprūpinti būtina vaizdo konferencijų įranga. Pagal Civilinio proceso kodekso (est. *Tsiviilkohtumenetluse seadustik*, paskelbta internete [čia](#)) 15 straipsnio 6 dalį šio kodekso nuostatos taikomos pagalbai renkant įrodymus Estijoje Europos Sąjungos valstybių narių teismų prašymu, jeigu nenumatyta kitaip pagal Tarybos reglamentą (ES) 2020/1783 dėl valstybių narių teismų bendradarbiavimo renkant įrodymus civilinėse ar komercinėse bylose (nauja redakcija). Remiantis kodekso 15 straipsnio 5 dalimi, nebent įstatyme ar tarptautinėje sutartyje būtų numatyta kitaip, Estijos teismas teikia teisminę pagalbą vykdant procesinį veiksma užsienio teismo prašymu, jeigu pagal Estijos teisę prašomas veiksmas priklauso Estijos teismo jurisdikcijai ir nedraudžiamas įstatymais. Procesinis veiksmas taip pat gali būti vykdomas pagal kitos valstybės teisę, jeigu tai būtina nagrinėjant bylą užsienio valstybėje ir dėl to nebūtų pažeisti bylos šalių interesai. Teisminis bylos nagrinėjimas arba teismo posėdžiai, kuriuose dalyvaujama nuotoliniu būdu, reglamentuojami kodekso 350 straipsnyje. Nėra jokių konkrečių nuostatų ar apribojimų dėl vaizdo konferencijų organizavimo pagal Reglamentą (ES) 2020/1783, įskaitant atvejus, kai rengiamas teisminis bylos nagrinėjimas arba teismo posėdis, kuriame dalyvaujama nuotoliniu būdu ir vaizdo konferenciją tiesiogiai rengia kitos valstybės narės prašantysis teismas pagal reglamento 20 straipsnį.

2 Ar yra kokių nors apribojimų dėl asmenų, kuriuos galima apklausti vaizdo konferencijos būdu, pavyzdžiui, ar taip apklausiami tik liudytojai, ar gali būti apklausiami ir kiti asmenys, pavyzdžiui, ekspertai ar šalys?

Remiantis Civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 1 dalimi, teismo bylos nagrinėjimo arba teismo posėdžio, kuriame dalyvaujama nuotoliniu būdu, dalyvis turi galimybę atlikti procesinius veiksmus tikrąju laiku, t. y. gali padaryti pareiškimą prisiekus arba, nagrinėjant skundą, padaryti pareiškimą neprisiekus; pagal 350 straipsnio 2 dalį teismo bylos nagrinėjimo arba teismo posėdžio, kuriame dalyvaujama nuotoliniu būdu, metu galima apklausti ir liudytoją ar ekspertą.

Tai reiškia, kad teismo bylos nagrinėjimo arba teismo posėdžio, kuriame dalyvaujama nuotoliniu būdu, metu proceso dalyvis gali padaryti pareiškimą prisiekus arba, nagrinėjant skundą, padaryti pareiškimą neprisiekus;

tokiu būdu taip pat galima apklausti liudytoją ar ekspertą.

3 Kokie apribojimai, jei tokių yra, taikomi dėl įrodymų, kuriuos galima rinkti rengiant vaizdo konferenciją, pobūdžio?

Žr. atsakymą į ankstesnį klausimą.

4 Ar yra kokių nors apribojimų dėl to, kur asmuo turėtų būti apklausiamas vaizdo konferencijos būdu, t. y. ar tai turi vykti teisme?

Pagal Civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 1 dalį teismas gali taip organizuoti teisminį bylos nagrinėjimą arba teismo posėdį, kuriame dalyvaujama nuotoliniu būdu, kad proceso dalyvis arba jo atstovas ar patarėjas turėtų galimybę per teismo posėdį būti kitoje vietoje ir toje vietoje tikruoju laiku atlikti procesinius veiksmus.

Tai reiškia, kad teismas teisminį bylos nagrinėjimą arba teismo posėdį, kuriame dalyvaujama nuotoliniu būdu, gali organizuoti taip, kad asmuo jo apklausos metu neprivalėtų būti teisme.

5 Ar leidžiama įrašyti apklausas per vaizdo konferenciją, ir, jei taip, ar yra atitinkama įranga?

Taip, teismo posėdžius leidžiama įrašyti. Jie turi būti įrašomi Civilinio proceso kodekso 52 arba 42 straipsnyje nustatyta tvarka. Naudojant nuotolinių posėdžių technologijas teismuose galima įrašyti posėdžius pagal kodekso 52 straipsnį.

6 Kokia kalba turi vykti apklausa: a) kai prašymai teikiami pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 12–14 straipsnius, ir b) kai įrodymai renkami tiesiogiai pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 19–21 straipsnius?

Pagal Civilinio proceso kodekso 32 straipsnio 1 dalį teismo proceso ir teismo procedūrų kalba yra estų kalba. Pagal Civilinio proceso kodekso 32 straipsnio 2 dalį teismo posėdžių ir kitų procesinių veiksmų protokolai rengiami estų kalba. Teismas taip pat gali įrašyti teismo posėdyje duotus parodymus ar pareiškimus užsienio kalba protokole juos išdėstant ta kalba, kuria jie buvo duoti, ir kartu pateikiant jų vertimą į estų kalbą, jeigu tai būtina, kad parodymai ar pareiškimas būtų išdėstyti tiksliai. Estijos Civilinio proceso kodekse nėra konkrečių nuostatų dėl kalbų išklausančioms parodymus ar pareiškimą kitos valstybės narės teismo prašymu pagal Tarybos reglamentą (ES) 2020/1783 dėl valstybių narių teismų bendradarbiavimo renkantiems įrodymus civilinėse ar komercinėse bylose (nauja redakcija).

7 Jei reikalingi vertėjai žodžiu, kas atsakingas už jų parūpinimą ir kur jie turėtų būti: a) kai prašymai teikiami pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 12–14 straipsnius, ir b) kai įrodymai renkami tiesiogiai pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 19–21 straipsnius?

Remiantis Civilinio proceso kodekso 34 straipsnio 1 dalimi, jeigu proceso dalyvis nemoka estų kalbos ir procese neturi atstovo, teismas, jei įmanoma, į procesą kviečia vertėją žodžiu to proceso dalyvio prašymu ar teismo iniciatyva. Vertėjo žodžiu pasitelkti nebūtina, jeigu teismas ir kiti proceso dalyviai supranta proceso dalyvio pareiškimus. Jeigu teismas negali nedelsdamas pasikviesti vertėjo žodžiu, teismas priima nutartį, pagal kurią proceso dalyvis, kuriam reikia vertėjo žodžiu pagalbos, per teismo nustatytą laiką turi susirasti vertėją žodžiu arba estų kalbą gerai mokantį atstovą (kodekso 34 straipsnio 2 dalis). Estijos Civilinio proceso kodekse nėra specialių nuostatų dėl vertėjo žodžiu buvimo vietos renkantiems įrodymus pagal reglamentą.

8 Kokia procedūra taikoma apklausos tvarkai ir apklausiamo asmens informavimui apie laiką ir vietą a) kai prašymai pateikiami pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 12–14 straipsnius, ir b) kai įrodymai renkami tiesiogiai pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 19–21 straipsnius? Kiek laiko abiem atvejais reikėtų skirti nustatant apklausos datą, kad asmeniui būtų pranešta prieš pakankamai laiko?

Remiantis Civilinio proceso kodekso 343 straipsnio 1 dalimi, siekdamas pateikti informaciją apie teismo posėdžio laiką ir vietą, teismas įteikia šaukimus proceso šalims ir kitiems į teismo posėdį šaukiamiems asmenims. Pagal kodekso 343 straipsnio 2 dalį tarp šaukimų įteikimo datos ir teismo posėdžio datos turi praeiti bent dešimt dienų. Tas laikotarpis gali būti ir trumpesnis, jei proceso dalyviai sutinka.

9 Kokios išlaidos patiriamos dėl vaizdo konferencijų naudojimo ir kaip jos apmokėtinos?

Įrodymų rinkimo išlaidos pagal Reglamentą (ES) 2020/1783 nurodytos reglamento 22 straipsnyje. Pagal Civilinio proceso kodekso 15 straipsnio 4 dalį prašantysis teismas nedengia procesinio veiksmo išlaidų. Procesinį veiksma atliekantis teismas praneša prašančiajam teismui apie išlaidas ir jos laikomos su bylos nagrinėjimu susijusiomis išlaidomis. Kaip su byla tiesiogiai susijusios išlaidos, įrodymų rinkimo išlaidos turi būti apmokamos pagal kodekso 148 straipsnio 1 dalį, kurioje nustatyta, kad, nebent teismas nuspręstų kitaip, teismo nurodytą su procesu tiesiogiai susijusių išlaidų dalį iš anksto padengia proceso dalyvis, pateikęs skundą, dėl kurio tos išlaidos patiriamos. Jeigu apeliacinį skundą teikia abi šalys arba jeigu šaukiamas liudytojas ar ekspertas arba teismo iniciatyva vykdomas patikrinimas, išlaidas lygiomis dalimis pasidalija visos šalys. Kadangi teismai aprūpinti vaizdo konferencijų įranga, už jos naudojimą joks mokestis neturėtų būti imamas.

10 Kokie reikalavimai taikomi (jei taikomi) siekiant užtikrinti, kad prašančiojo teismo tiesiogiai apklaustinam asmeniui būtų pranešta, kad apklausa vykdoma savanoriškai?

Reglamento 19 straipsnio 2 dalis taikoma informuojant asmenis, kad prašančiojo teismo tiesiogiai vykdoma apklausa yra savanoriška.

11 Kokia tvarka tikrinama apklaustino asmens tapatybė?

Pagal Civilinio proceso kodekso 347 straipsnio 2 dalies 1 punktą teismo posėdžio pradžioje teismas patikrina, kas iš šaukiamų asmenų atvyko, ir nustato jų tapatybę. Kodekse nėra konkrečios procedūros, kaip teismo posėdyje turi būti tikrinama asmenų tapatybė. Teismas turi patikrinti šaukiamų asmenų tapatybę. Tam jis, pavyzdžiui, patikrina šaukiamo asmens tapatybės dokumentą su nuotrauka. Vaizdo konferencijos metu dalyvaujančio asmens tapatybė gali būti nustatyta, pavyzdžiui, remiantis iš anksto teismui pateikto dokumento kopija.

12 Kokie reikalavimai taikomi priesaikoms ir kokią informaciją turi pateikti prašantysis teismas, jei tiesiogiai renkant įrodymus pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 19–21 straipsnius reikalinga priesaika?

Pagal Civilinio proceso kodekso 269 straipsnio 2 dalį proceso dalyvis, prieš duodamas parodymus, turi duoti tokią priesaiką:

„Aš (vardas ir pavardė) prisiekiu, duodamas garbės žodį ir sąmoningai, kad sakysiu visą tiesą nagrinėjamu klausimu nieko nenuslėpdamas, neprisidėdamas ar nepakeisdamas“. Proceso dalyvis duoda priesaiką žodžiu ir pasirašo priesaikos tekstą.

Pagal kodekso 36 straipsnio 1 dalį estų kalbos nemokantis asmuo turi duoti priesaiką ta kalba, kurią jis gerai

moka; pagal 36 straipsnio 2 dalį pasirašomas priesaikos tekstas estų kalba, tą tekstą tiesiogiai išverčiant asmeniui prieš jam jį pasirašant.

Kodekso 262 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje numatyta, kad prieš duodant parodymus teismas turi paaiškinti liudytojui jo pareigą sakyti tiesą ir kodekso 256–259 straipsnių turinį. Pagal kodekso 303 straipsnio 5 dalį nuostatos dėl liudytojų apklausos taip pat taikomos ekspertų apklausoms. Ekspertas, kuris nėra teismo ekspertas ar registruotas privatus ekspertas, prieš jam pateikiant ekspertizę, perspėjamas, kad jis negali tyčia pateikti neteisingos ekspertizės, o ekspertas tai patvirtina pasirašydamas teismo protokolą arba perspėjimo tekstą. Pasirašytas perspėjimas pateikiamas teismui kartu su eksperto nuomone.

13 Kokios priemonės taikomos užtikrinant, kad vaizdo konferencijos vietoje būtų kontaktinis asmuo, su kuriuo prašantysis teismas galėtų palaikyti ryšius, ir asmuo, su kuriuo būtų galima susisiekti apklausos dieną dėl vaizdo konferencijos įrenginių eksploatavimo ir spręsti kilusias technines problemas?

Pagal Civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 3 dalį teismo bylos nagrinėjimo metu vykstančiame teismo posėdyje, kuriame dalyvaujama nuotoliniu būdu, turi būti užtikrinama visų proceso dalyvių teisė teikti skundus ir ieškinius ir atsilipti į kitų proceso dalyvių skundus ir ieškinius bei turi būti techniškai saugiai vykdomos kitos teismo posėdžio sąlygos tikruoju laiku transliuojant vaizdą ir garsą iš teismo posėdžių salėje nesančio proceso dalyvio buvimo vietos į teismą ir atvirkščiai.

Kiekviename teisme dirba Registrų ir informacinių sistemų centro darbuotojas, teisme einantis IT specialisto pareigas, kuris užtikrina, kad vaizdo konferencijų įranga tinkamai veiktų, ir sprendžia visas technines problemas.

14 Kokią papildomą informaciją turi pateikti prašantysis teismas, jei tokia yra?

Prašoma informacija nurodoma prašymo formoje. Papildoma informacija priklauso nuo konkrečių kiekvienos bylos aplinkybių.

Pagal Civilinio proceso kodekso 32 straipsnio 1 dalį teismo proceso ir teismo procedūrų kalba yra estų kalba. Pagal Civilinio proceso kodekso 32 straipsnio 2 dalį teismo posėdžių ir kitų procesinių veiksmų protokolai rengiami estų kalba. Teismas taip pat gali įrašyti teismo posėdyje duotus parodymus ar pareiškimus užsienio kalba protokole juos išdėstant ta kalba, kuria jie buvo duoti, ir kartu pateikiant jų vertimą į estų kalbą, jeigu tai būtina, kad parodymai ar pareiškimas būtų išdėstyti tiksliai. Estijos Civilinio proceso kodekse nėra konkrečių nuostatų, kurios liudytojų parodymams ar pareiškimams išklaudyti vartojamos kalbos klausimu atspindėtų Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2020/1783 dėl valstybių narių teismų bendradarbiavimo renkant įrodymus civilinėse ar komercinėse bylose (nauja redakcija).

■ Paskutinis naujinimas: 28/10/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.